

MÉS DE CENT EMISSORES MUNICIPALS, EXPEDIENTADES

La guerra de les ondes

La tolerància que gaudien les emissores municipals a Catalunya es veu compromesa pel retard de l'aprovació de la Llei d'Ordenació de les Comunicacions, i per les difícils relacions existents entre la Generalitat i el govern de Madrid.

A. Miquel

A mitjan mes de març la Generalitat de Catalunya va expedientar més de cent emissores municipals de les cent trenta existents, acusant-les d'infringir la llei per emetre sense la llicència corresponent.

L'obertura d'aquests expedients sancionadors va provocar una forta polèmica, ja que aquest fet semblava tancar un llarg període de tolerància. D'altra banda, representava un pas endavant en el procés de reordenació de la Freqüència Modulada catalana, que la Generalitat va endegar fa poc més d'un any.

Els expedients no suposaven la immediata cloenda d'aquestes emisso-

res. Fonts del govern català asseguren que podrien ser tancades el passat mes de juliol si abans l'administració central no aprovava la normativa que en reguli el funcionament, que es contempla en la futura Llei d'Ordenació de les Comunicacions, la LOC. Després del parèntesi de les eleccions els terminis s'han exhaurit; de moment, però, sembla que tot continuarà igual.

Les emissores municipals són un fenomen molt arrelat a Catalunya des de fa set anys. Alguns les han definides com «un invent català, barat i molt exportable», i és innegable que constitueixen un important factor de revifament de la vida ciutadana en moltes poblacions, i una eina de normalització lingüística molt eficaç.

El cap del Gabinet Jurídic de Radiotelevisió de la Generalitat, Agustí Gallart, les va acusar en el diari *Avui* de no complir la seva funció d'emissora institucional i d'actuar, de fet, com a emissores comercials encobertes.

Agustí Gallart considera que una emissora municipal «ha de ser un servei i no una eina deixada a un grup de joves que s'encarreguen d'anar a buscar la publicitat per finançar l'emissora i, a més, a preus per sota de les tarifes, rebentant el mercat». Sota el seu punt de vista, la Generalitat ha de protegir les concessions administratives que ha fet, i no pot permetre aquesta competència il·legal.

Per la seva banda, el socialista Xavier Vila, alcalde de Sant Boi i president

de l'Associació d'Emissores Municipals de Catalunya, EMUC, vol que Jordi Pujol es comprometi a legalitzar totes les ràdios municipals una vegada s'aprovi la LOC, llei que reconeix el dret de les corporacions locals a crear les seves emissores.

Xavier Vila considera que els expedients obeeixen «únicament i exclusivament a motivacions polítiques», i manifesta: «No estem disposats a ser utilitzats en una pugna entre les administracions central i autonòmica, o com a element de pressió en les discussions entre TV3 i TVE. No ens prestarem a pagar per altres».

Els socialistes addueixen que com a rerefons d'aquest canvi d'actitud, ja que la Generalitat tradicionalment ha reconegut l'existència de les ràdios municipals, podria haver-hi la suposada estratègia del govern català per a retallar l'autonomia local, i, en particular, la batalla territorial que sosté amb la Corporació Metropolitana de Barcelona, la qual la Generalitat acusa d'actuar com un contrapoder.

Encara que moltes emissores municipals pertanyen a poblacions amb consistoris governats per Convergència i Unió, és palès que les més importants pertanyen a les grans poblacions de la rodalia de Barcelona, que compten amb ajuntaments d'esquerra.

Abans d'aquesta obertura massiva d'expedients hi havia ja vuit emissores municipals expedientades. Sembla que havien estat denunciades per emetre publicitat d'establiments d'altres localitats. Tots aquests esdeveniments, però, cal contemplar-los des d'una perspectiva més àmplia.

El caos de l'FM a Catalunya

Fins fa alguns mesos sentir Fre-

Les denúncies de les comercials han motivat expedients i tancaments.

qüència Modulada a Barcelona representava internar-se en una jungla de freqüències, emissores fantasmals i interferències. Arreu de Catalunya quasi dues-centes emissores il·legals maldaven desesperadament per fer-se sentir. La primavera de l'any 1985 la Generalitat va decidir posar-hi ordre, hi havia massa interessos en joc en el saturat èter català, i en una primera etapa foren expedientades i clausurades prop de vint ràdios. Algunes havien rebut nombroses denúncies per interferir emissores legals i fins i tot professionals, com les de la policia o la ràdio de control de l'aeroport del Prat.

També la Generalitat valenciana, a través de la Direcció General de Mitjans de Comunicació, ha precintat aquests darrers mesos distintes ràdios comercials sense permís que havien estat denunciades des d'emissores legals.

En el cas del Principat, en general, aquestes emissores, R. Amistat, MK3, R. Port, entre d'altres, eren de creació recent, radiaven publicitat i emetien amb força potència. En al-

guns casos era descaradament evident que es tractava d'iniciatives plantejades com un lucratiu negoci conjuntural, a partir de generosos capitals aportats per grups vinculats al comerç.

En aquelles dades, la Generalitat estava decidida a reordenar la Freqüència Modulada, tot seguint un pla ben definit: clausura de totes les emissores privades il·legals, començant per les més molestes, és a dir, les que havien rebut més denúncies. Clausura de les emissores municipals. Sancions a les emissores legals que cometien irregularitats tècniques.

Abans que al més de març esclatés l'afer de les municipals, ja s'havien incoat més de setanta expedients sancionadors contra emissores privades, i altres ràdios havien deixat d'emetre voluntàriament en ser detectades.

Els responsables d'algunes de les emissores clausurades es van declarar convençuts que algunes ràdios il·legals molt importants no serien molestades, ja que mantenen bones relacions amb el govern català.

Per acabar de complicar les coses,

podem afegir-hi un altre ingredient. El govern civil de Barcelona considera que, com que la radiodifusió és una competència compartida entre les dues administracions, també ell té la facultat d'aplicar sancions en aquest camp. De fet, ja l'exercien abans que aquestes competències fossin traspasades al govern autonòmic. De moment, el govern civil ha obert expedient a 12 emissores.

Malgrat tot, les emissores il·legals no eren les úniques responsables del caos existent. La guerra de freqüències aviat degenerà en guerra de potències. Moltes ràdios legals emeten amb bastant més potència, de vegades el doble, de la que tenen legalment assignada.

Una sentència salomònica

A Catalunya la radiodifusió és una competència compartida amb el govern central, encara que l'Estatut assenyala que «correspon a la Generalitat el desenvolupament i l'execució de la futura normativa sobre radiodifusió».

L'any 1979 el govern d'UCD publicà el Decret 1433 o Pla Tècnic Transitori de Concessió de la Sonora, que atorgava a Catalunya 34 noves freqüències d'FM, i l'estat es reservava la facultat de repartir-les entre els peticionaris. Tot seguit, la Generalitat, interpretant l'Estatut, aprovà el decret 175 de 1980, on reclamà igualment la facultat d'atorgar el nombre de freqüències, les potències corresponents, els punts d'emissió i, com és lògic, la concessió d'aquestes freqüències.

El govern central no va impugnar el Decret 175, però sí uns altres dos que el desenvolupaven. La sentència del Tribunal Constitucional va resoldre que, com és l'estat qui ha de complir els acords internacionals en matèria de radiodifusió, a ell correspon l'atorgament de freqüències i, a la Generalitat, la tria dels concessionaris. Les dues parts van interpretar aquesta sentència com una victòria.

El 1982 el Consell Executiu de la Generalitat repartia les 34 freqüències assignades, entre els 253 peticionaris del sector privat i les 90 sol·licitades per municipis. Cinc emissores municipals, en conseqüència, les úniques que avui dia son legals, van obtenir aleshores una concessió administrativa.

Pel que fa a la resta de concessions, aquest repartiment, com anteriorment s'havia esdevingut de manera idèntica amb les llicències lliurades pel govern de Madrid, va ser considerat per l'oposició sectari i clientelista. I afavoridor de la concentració de les grans empreses, que intenten desembarcar a la televisió privada.

El Decret 175 assenyala que els titulars de les noves concessions només podran posseir una emissora a Catalunya. Però una vegada més, feta la llei, feta la trampa. Gràcies a les concessions lliurades a Tisa, editora de *La Vanguardia*, i al Grup Z, de publicacions, Antena 3 compta avui amb dos canals a Barcelona.

Un altre cas, tretze emissores independents, una vegada van obtenir una llicència el 1982, es van aplegar en la poderosa i influent Cadena 13. Aquest grup, el consell d'administració del qual està presidit per Agustí Montal, ex-president del Futbol Club Barcelona ha mamprés una original empresa. Les emissores de la Cadena 13 es desdoblen durant sis hores els dies feiners, i un total de divuit els caps de setmana, en Radio Barça, que ofereix informació esportiva, i molt especialment l'actualitat blaugrana.

La llei que mal no arriba

Des del 1982, doncs, moltes emissores han pogut emetre sense cap tipus de problema, malgrat la seva il·legalitat. Al desembre del 84 la Conferència de Ginebra sobre Radiodifusió en FM, organitzada per la Unió Internacional de Telecomunicacions, va concedir a l'Estat espanyol 2.004 freqüències en FM, de les quals entre 150 i 200 podrien correspondre a Catalunya.

Abans de repartir-les el govern central té encara pendent desenvolupar el procés tècnic d'implantació i reestructuració de les emissores d'FM, contemplat en la LOC. Aquesta llei —ajornada pel govern central fins

ara— pretén establir una xarxa única de comunicacions i, entre altres coses, substituir l'actual estatut d'RTVE.

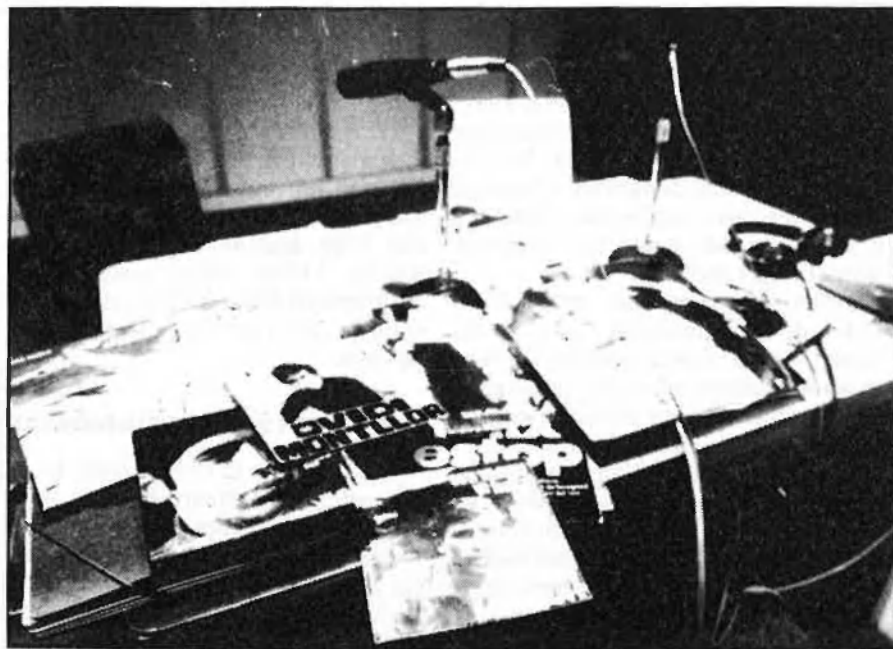
Consta de tres parts; les Telecomunicacions, que inclou la radiodifusió, la Televisió i Correus. La LOC ha patit diversos retards i fins i tot es va arribar a dir que seria substituïda per tres projectes de llei independents, ja que el tema de la televisió privada era molt més urgent. A hores d'ara la LOC es troba en la comissió de sots-secretaris, i pot ser una de les primeres lleis aprovades durant aquesta legislatura.

Els grups que aspiren a assolir una concessió administrativa, inclosos els responsables de les emissores clausurades, intenten situar-se en una bona posició de sortida, i han mantingut contactes informals amb representants de la Generalitat, per informar-se sobre els criteris que aquesta institució valorarà en concurs públic. La Generalitat insisteix que a Catalunya s'exigiran només els mateixos requisits, de caràcter tècnic i jurídic, que la llei marc contempli per a la resta de l'Estat. En cap cas, assegura, no hi haurà condicionaments que afectin la programació.

Una alternativa catalana

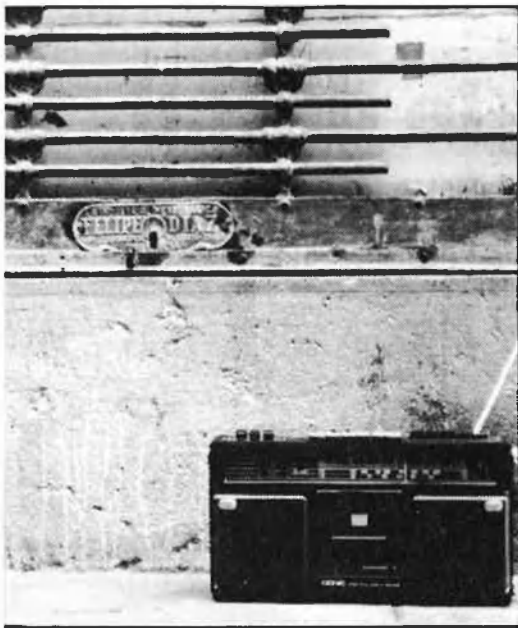
Després de l'enfonsament de les ràdios lliures, les municipals són l'únic col·lectiu d'emissores que ofereix una teòrica alternativa comunicativa, el model per a una radiodifusió descentralitzada, adreçada a comunitats reduïdes i íntimament arrelada en aquestes.

La filosofia de l'EMUC és que totes les poblacions tenen el mateix dret

pals polèmiques que enfronta les emissores municipals amb el govern català és el de la difusió de publicitat. La Generalitat no accepta que aquestes ràdios puguin emetre publicitat en falques, sinó únicament mitjançant el patrimoni de programes.

L'EMUC, en canvi, considera que el caràcter de servei públic inherent a les ràdios municipals és perfectament compatible amb la difusió de publicitat local, que tingui com a objectiu ajudar al manteniment de l'emissora, i fixant un límit màxim de quatre minuts de publicitat per hora. Opinen que és, a més, un servei que es fa al comerç local, que no pot arribar als grans mitjans. I creuen que el patrimoni és una fórmula antiquada, que impregna de comercialitat la programació, i desdibuixa les barreres entre publicitat i informació.

Reorganitzar la Freqüència Modulada, l'objectiu —conflictiu— de la Generalitat.

a comptar amb una emissora. A l'hora d'estudiar la forma més adient de legalitzar aquest col·lectiu, cal pensar que Catalunya té més de 900 poblacions i, en teoria, un bon percentatge poden aspirar a tenir una ràdio.

Les emissores municipals i la Generalitat consideren que l'única alternativa raonable és reservar un nombre de freqüències per a les ràdios locals. L'EMUC aconsella als seus membres emetre en els 102, 102.3, 102.6 i 102.9 megacicles, ja que, si les ràdios municipals es comprometen a emetre amb la potència mínima que cobreixi els seus municipis, aquestes quatre freqüències, ben repartides, podrien sustentar les emissores de dotzenes de localitats arreu de Catalunya.

Com ja hem vist, una de les princi-

En els darrers mesos ha sorgit a Barcelona quasi una desena d'emissores, algunes de les quals eren antigues ràdios lliures, que, tot i no ser de titularitat municipal, de fet troben el suport d'alguns districtes de la ciutat.

Aquest fenomen arriba a la màxima expressió a Tarragona, on l'Ajuntament ha creat una autèntica xarxa d'emissores municipals, quatre, de moment, i està previst que arribin a ser-ne sis.

El fenomen de les ràdios municipals, que encara no ha ultrapassat les barreres del Principat, es debat, doncs, entre una LOC no aprovada, que haurà de contemplar-les, i una dura baralla dins les distintes forces polítiques catalanes, amb el problema dels interessos comercials al fons. □

